

Spis treści

	WSTĘP	13
CZĘŚĆ I	CZYM JEST PROWOKACJA?	17
Rozdział 1	Słownikowe i potoczne definicje prowokacji	20
	1.1. Rodowód słów „prowokować”, „prowokacja”	20
	1.2. Słownikowe interpretacje czasownika „prowokować”	22
	1.3. Słownikowe objaśnienia terminu „prowokacja”	24
	1.4. Intencjonalne zawężanie znaczenia słów dotyczących „prowokowania”	26
	1.5. Słownikowe charakterystyki zachowań „prowokujących”	27
	1.6. Słownikowe określenia osób prowokujących	29
	1.7. Określenia pokrewne i bliskoznaczne	31
	Określenia złowieszcze	32
	Określenia pojętne	33
Rozdział 2	Dwoisty charakter zjawisk prowokujących	35
	2.1. Między przypadkowością a premedytacją	35
	2.2. Efekt prowokacji	36
	Psychologiczne i socjologiczne pojęcie „efektu”	37
	Wyróżniki „efektu prowokacji”	39
	2.3. Sprowokowanie mimowolne – efekt działań przeciwno skutecznych	40
	2.4. Bezosobowe (zjawiskowe) rozumienie (s)prowokowania	42
	2.5. Podmiotowe (intencjonalne) rozumienie terminu „prowokacja”	43
	Skutek bezwarunkowy a skutek warunkowy (uwikłany w konwencję)	44
	Znak i oznaka	45
	Ekspresja czynna i bierna	46
	Przyczyna, powód, cel	47
Rozdział 3	Manipulacyjny charakter prowokacji	48
	3.1. Akt prowokacji jako działanie wyrachowane (z premedytacją)	48
	Premedytacja	49
	Wyrachowanie	50
	3.2. Zróżnicowana geneza aktów prowokacji	50
	Prowokacje reaktywne, inicjatywne i zwrotne	51
	Prowokacje przeciwno skuteczne	54

	3.3. Istota i stereotypy manipulacji	54
	Moralny kontekst manipulacji	55
	Neutralne ujęcie manipulacji i prowokacji	56
	Negatywny stereotyp manipulacji i prowokacji	57
	Istota manipulacji	58
	Przewaga taktyczna jako atrybut manipulacji (w tym prowokacji) ..	59
	3.4. Prowokacja jako forma manipulacji	62
	Manipulacja niesprowadzalna do prowokacji	62
	Manipulacyjny charakter prowokacji inicjatywnych	63
	Podstępność prowokacji zwrotnych	63
	Podstępność prowokacji reaktywnych	64
Rozdział 4	Wyzwanie – najprostsza forma aktu prowokacji	66
	4.1. Dosłowne, konwencjonalne i metaforyczne znaczenie terminu „prowokacja”	66
	4.2. Wyzwanie jako akt konwencjonalny	69
	4.3. Wyzwisko – prostacka forma wyzwania	70
	Szczególna forma wyzwania	71
	Agresywny charakter wyzwiska	71
	Względny prymitywizm wyzwiska	73
	4.4. Nieodparty nacisk	73
	Konwencjonalne wymuszenie lub przesądzenie	74
	Zachowanie wyzywające	74
	Zachęta lub wezwanie do współzawodnictwa	77
	Wymuszenie reakcji (odpowiedzi)	78
	4.5. Wyzwanie „bezwrotne”	79
	4.6. Obraza, popis i licytacja	83
CZĘŚĆ II	POZIOM FINEZJI I STOPIEŃ ZŁOŻONOŚCI AKTÓW PROWOKACJI	85
Rozdział 5	Morfologia aktów prowokacji	88
	5.1. Ciągi i sploty prowokacji	88
	5.2. Akty doraźne a działania powtarzalne i ciągłe	89
	Prowokacja jednorazowa	89
	Prowokacje wielokrotne	90
	Prowokacja seryjna	91
	Prowokacja permanentna	92
	5.3. Prowokacyjna reguła (styl działania)	93
	5.4. Hiperwydajne formy prowokacji	94
	Prowokacja symultaniczna	94
	Prowokacja samożywna	95
	Prowokacja lawinowa (kaskadowa)	96
	Prowokacja kumulatywna	97
	Wielostopniowe multiprowokacje	98
	5.5. Sterowanie pośrednie i bezpośrednie	98
	Sterowanie naciskiem społecznym	99
	Prowokacyjne „warunkowanie”	100
	5.6. Oddziaływanie detaliczne, hurtowe i kompleksowe	101
	5.7. Wpływ zmaterializowany a wpływ psychiczny i symboliczny	102
	5.8. Prowokacja komunikacyjna i regulacyjna	103
	5.9. Perfidia – wyrafinowana forma prowokacji	105

Rozdział 6	Produktywna a pasożytnicza postać prowokacji	109
	6.1. Sztuczne wywoływanie... na podatnym gruncie	109
	6.2. Własnym wysiłkiem, cudzymi rękami, zrządzeniem losu	111
	6.3. Tworzenie sytuacji a dyskutowanie okazji	113
	6.4. Atrybuty prowokacji produktywnej	113
	6.5. Pasożytnicza forma prowokacji	115
	6.6. Burzliwa historia pewnej torebki	116
	6.7. Skandal „rozporkowy” w USA	118
	6.8. Sarajewo: zamach równie oburzający, co wygodny	120
	6.9. Goebbelsowska „promocja” Katynia	122
Rozdział 7	Prowokacja jako gra i rozgrywka	125
	7.1. Prowokacja jako gra	125
	Dwa znaczenia terminu „gra”	125
	Metaforyczność schematu „gry”	126
	7.2. Rozgrywka jako forma kooperacji	127
	Jedność spektaklu i rozgrywki	127
	Prowokacja jako instrument kooperacji	128
	7.3. Prowokacja aktorska i reżyserska	129
	7.4. Prowokacje jednostronne i wielostronne	132
Rozdział 8	Przykłady multiprowokacji	135
	8.1. Wielostronna rozgrywka sarajewska	135
	8.2. Intryga jako wielostopniowa prowokacja sieciowa	139
	8.3. Rosyjsko-estońska „wojna pomnikowa”	142
	Podłoże konfliktu i przesłanki stanowiska obydwu stron	143
	Wzajemna i wielostronna licytacja prowokacjami	145
Rozdział 9	Intryga – perfidna odmiana prowokacji	151
	9.1. Etymologia	153
	9.2. Intryga jako rodzaj spisku	154
	Atrybuty spisku	154
	Spisek jako współdziałanie	156
	Paradoks: spisek... jednoosobowy	156
	Odmiany intrygi	157
	Gra na dwie strony	158
	9.3. Rodzaje intrygi „jednoobiektywnej”	158
	Intryga obstrukcyjna	159
	Schemat zwrotnicy	160
	Trzy rodzaje zastawionej pułapki	162
	Sieć pajęczna (pajęczyna)	163
	Wikłanie w błędne koło	164
	Megaintryga	165
	9.4. Dyskomunikacja (krecia robota)	165
	Dywersja komunikacyjna	165
	Toksyczne pośrednictwo	167
	Obrotowy jątrzyciel-kameleon	168

CZĘŚĆ III**PROWOKACJA JAKO NARZĘDZIE POLITYKI** 171**Rozdział 10****Specyfika i typowy repertuar prowokacji politycznych** ... 174

- 10.1. Pejoratywna tradycja słowa „prowokacja polityczna” 175
- 10.2. Wyróżniki prowokacji politycznej 177
- Materia 177
- Kontekst 178
- Sprawcy 179
- Obiekt i adresat oddziaływania 179
- Zasięg społeczny i skala oddziaływania 180
- 10.3. Podatny grunt dla prowokacji politycznych 180
- 10.4. Straszak prowokacji 182
- 10.5. Stały repertuar prowokacyjnych środków działania politycznego 184
- 10.6. Podręczny repertuar prowokacji doraźnych 185

Rozdział 11**Funkcje i cele prowokacji politycznych** 187

- 11.1. Pozytywne a negatywne zaprogramowanie prowokacji 187
- Kryterium pozytywności i negatywności 188
- Ambiwalentność prowokacji 189
- 11.2. Konstrukttywne i destrukcyjne formy prowokacji politycznych ... 190
- 11.3. Pragmatyczne, ideologiczne i rytualne funkcje prowokacji politycznych 192
- Pozytywne i negatywne funkcje pragmatyczne 192
- Doraźne i dalekosiężne cele pragmatyczne 193
- Ideologiczne funkcje prowokacji politycznych 193
- Indoktrynacja przez prowokacje 194
- Prowokatorska legitymizacja 195
- Prowokacja jako propaganda i agitacja 195
- Rytualne funkcje aktów prowokacji 195
- Korelacja funkcji pragmatycznych i symbolicznych 196
- 11.4. Kompensacyjny charakter prowokacji 197
- Kompensacja braków, słabości, niepowodzeń 197
- Prowokacyjna kompensacja w działaniu politycznym 198
- 11.5. Prowokacyjne sposoby akredytacji 199
- 11.6. Prowokacyjne sposoby rywalizacji i walki politycznej 200
- 11.7. Kategorie „użytkowników” prowokacji i specyfika ich celów ... 202
- Prowokacje prezydentów 203
- Prowokacje rządowe i reżymowe 204
- Prowokacje wśród „samiych swoich” 204
- Antyrządowe prowokacje opozycyjnego establishmentu 205
- Prowokacje politycznych outsiderów 207

Rozdział 12**Prowokacja sprawcza, mistyfikacyjna, dyskredytacyjna** ... 208

- 12.1. Trzy rodzaje prowokacji 208
- 12.2. Prowokacja sprawcza 209
- 12.3. Prowokacja mistyfikacyjna 210
- Operacja „Bodyguard” 211
- Realne skutki pozorów i złudzeń 213
- 12.4. Prowokacja dyskredytacyjna 215
- 12.5. Prowokacje wieloaspektowe – syndromatyczne 218

Prowokacja komunikacyjna i regulacyjna
 Perfidia – wysławianie formy prowokacji

Rozdział 13	Kontaktowe prowokacje sprawcze	219
	13.1. Podstawowa typologia funkcjonalna	219
	13.2. Prowokacja rozpoznawcza (zwiadowcza)	222
	Sto kwiatów... do ścięcia	222
	Formy rozpoznania	224
	13.3. Typy prowokacji bodźcowej	225
	Prowokacja promocyjna	226
	Prowokacja kompulsywna	230
	Prowokacje motywacyjne	231
	Prowokacja mobilizacyjna	232
	Prowokacja demobilizacyjna	233
	13.4. Kompulsywna prowokacja do walki	235
	Potencjalna słabość adresatów zaczepek	236
	Paradoksalna niezawodność uświadomianych wymuszeń	236
Rozdział 14	Zwodnicze prowokacje sprawcze	238
	14.1. Typy prowokacji manewrowej	238
	Prowokacje prewencyjne	239
	Prowokacje tematyczne	240
	Prowokacje modulacyjne	241
	Prowokacje antycypacyjne	242
	Prowokacje obstrukcyjne	243
	14.2. Prowokacja dywersyjna	244
	Prowokacja infiltracyjna – argumentalna	245
	14.3. Prowokacja pretekstowa (narzędzie asekuracji i usprawiedliwień)	246
	Istota i funkcje pretekstów	246
	Racjonalizacja i asekuracja	248
CZĘŚĆ IV	SUGESTYWNE NIEDOPOWIEDZENIA	251
Rozdział 15	Podstępne nagrania, czyli poufność upubliczniona	257
	15.1. Nielojalne podpuszczenie	257
	15.2. Mechanizm podstępnych nagrań i ich zdyskontowania	259
	15.3. „Taśmy prawdy” Renaty Beger	264
	Okoliczności i przebieg działania	264
	Kto kim się posłużył?	266
	15.4. Kreatywne nagranie Ojca Rydzyka	269
Rozdział 16	Status i mechanizm przecieku	272
	16.1. Podstępne nagrania a przecieki – różnice i podobieństwa	272
	16.2. Metaforyka hydrauliczna	273
	16.3. Rodzaje przecieku	274
	16.4. Istota przecieku jako aktu prowokacji	275
	16.5. Przecieki uspołeczniony	276
	16.6. Taktyczne założenia przecieku sterowanego – prowokacji „hydraulicznej”	277
	16.7. Kwalifikacja funkcjonalna przecieku jako prowokacji	279
	16.8. Cele i kalkulacje „hydraulików-dywersantów”	280
	16.9. Atrakcyjność spektakularnej metody	281

Rozdział 17	Dwuznaczność i kontrowersyjność przecieków	283
	17.1. Paradoksalna wiarygodność wiadomości niepełnych i niespraw- dzonych	283
	17.2. Ściganie... ofiar, nie sprawców	284
	17.3. Kontrowersje moralne	285
	17.4. Społeczne korzyści z nieszczelności i wścibstwa	287
	17.5. Negatywy zjawiska	288
	17.6. Epidemia przecieków jako patologia	289
	17.7. Przeciek jako... mistyfikacja	289
	Kulisy dokumentalnych odkryć	290
	Mitologia czwartej władzy i dziennikarstwa śledczego	290
	17.8. Dwuznaczność relacji w trójkącie „politycy – służby specjalne – dziennikarze”	294
	Przesadny optymizm ludzi „czwartej władzy”	296
	Powody do powściągliwości	296
Rozdział 18	W sidłach blefu	302
	18.1. Tradycja słowa i nieporozumienia pojęciowe	302
	18.2. Cechy charakterystyczne blefu	304
	18.3. Definicja i specyfika blefu	308
	18.4. Fałszywa sugestia i wzbudzenie niepewności	309
	Fałszywe zasugerowanie	310
	Wzbudzanie poczucia niepewności	311
	18.5. Blef bierny a blef czynny	312
	Blef bierny	312
	Blef czynny	313
Rozdział 19	Blef jako narzędzie gry politycznej	316
	19.1. Czarna teczka	316
	19.2. <i>Wiem więcej niż mogę powiedzieć</i>	317
	19.3. Blef jako demobilizacyjna pułapka	321
	19.4. Trzymanie w szachu	323
	19.5. Blef a mistyfikacja	325
	19.6. Status blefu jako prowokacji syndromatycznej	326
CZĘŚĆ V	SYNDROMATYCZNE PROWOKACJE BRUTALNE	329
Rozdział 20	Przesłanki prowokacyjnej taktyki faktów dokonanych	333
	20.1. Okoliczności zastosowania	333
	20.2. Rodowód i dosłowny sens określenia „fakty dokonane”	334
	20.3. Rodowód, ewolucja i konteksty pojęcia „fakty”	335
	20.4. Praktyczna manipulacja pojęciem faktu	336
	20.5. Mechanizm obiektywizacji	337
	20.6. Partykularne i negatywne utrwalenie	337
	20.7. Brutalna taktyka negocjacyjna	338
	20.8. Wmanewrowanie w sytuację bez wyjścia	339
	20.9. Aktywne wykorzystanie... inercji	341
Rozdział 21	Polityka faktów dokonanych	346
	21.1. Istota polityki faktów dokonanych	346
	21.2. Wyścig niespodzianek z ich odbiorcą	347
	21.3. Pokojowe „odzyski” III Rzeszy	349

Rozdział 22	Fakty dokonane jako splot prowokacji	359
	22.1. Modelowy mechanizm tworzenia faktów dokonanych	359
	22.2. Fakty dokonane jako wyzwanie	361
	22.3. Jednostronne rozstrzygnięcie, przesądzenie i „przebiecie”	362
	22.4. „Fakty dokonane” jako rodzaj wymuszenia	363
	22.5. Pragmatyczna atrakcyjność taktyki faktów dokonanych	365
	22.6. Status i profil metody faktów dokonanych	365
Rozdział 23	Megaprowokacja – nagonka	369
	23.1. Nagonka... niedestrukcyjna	369
	23.2. Myśliwska metafora	371
	Przestrzenno-fizyczne modele nękania	371
	Odpowiedniki polowania	373
	Corrida	374
	23.3. Atrybuty i instrumenty nagonki	374
	Środki i skutki prześladowania psychiczno-moralnego	376
	23.4. Autorytarna nagonka reżymowa	377
	23.5. „Pluralistyczny” mechanizm medialno-aferalny	378
	Paradoks nagonki „demokratycznej”	378
	Pneumatyka aferalna	379
	Specyfika skandalu	380
	Afera, czyli „dęta sprawa”	381
	„Nakręcanie” sprawy	383
	23.6. Funkcje nagonek	384
	23.7. Kalkulacje i założenia taktyczne	386
	Polityczny samosąd	386
	Najwdzięczniejsi odbiorcy	387
	Mechanizm korupcji moralnej	388
Rozdział 24	Drastyczna odmiana prowokacji	390
	24.1. Taktyczne i strategiczne kalkulacje politycznych zbrodniarzy ..	390
	Cele ostentacyjnej brutalności	391
	Techniki i środki zracjonalizowanego okrucieństwa	393
	24.2. Specyfika socjotechniki okrucieństwa	394
	Wyróżniki drastycznych form prowokacji	395
	Wymuszenie siłowe a destrukcja	395
	Manipulacja przemocą	396
	Przewaga działających bezwzględnie	398
	24.3. Psychologiczna strona prowokacji drastycznej	399
	Bulwersowanie, szok, spektakl destrukcji	399
	Gra na ludzkich uczuciach	401
	Tworzenie „gęstej atmosfery”	402
	24.4. Uczestnictwo, sprawstwo, odpowiedzialność	403
	Mocodawcy a wykonawcy	404
	24.5. Cui prodest?, czyli w poszukiwaniu sprawców	405
	Mimowolna niedyskrecja beneficjentów	406
	24.6. Paradoksalna atrakcyjność prowokacji drastycznej	406
	Postscriptum	409
	Literatura	412
	Spis tabel schematycznych	421
	Indeks nazwisk	422